

PROBLEMATIKA BIBLIOGRAFSKOG RADA NA SERIJSKIM PUBLIKACIJAMA

Serijske publikacije predstavljaju nezaobilazan izvor informacija, posebno kada se radi o priložima objavljenim o najnovijim naučnim dostignućima. Pod pojmom serijskih publikacija ne podrazumijevamo samo časopise i novine, već i mnogo širi broj različitih publikacija kao što su: godišnjaci, periodični zbornici, kalendari i sl. kao i izvjesne publikacije naučnih institucija (Radovi, Prilozi, Pregledi).

Što reći o tako brojnim problemima bibliotekarskog rada? Ipak, mislimo da se najveći problem odnosi na kompletnost samog naslova, a uz to i kompletnost podataka na samoj publikaciji. Naime, da bi se prišlo bibliografskom opisu određenog naslova jedne serijske publikacije poželjno je da ona bude 100% kompletna. Ukoliko to nije slučaj, tada je neophodno da se bibliograf potruži da što prije učini napor kako bi došao do potpunih podataka o životu željenog naslova. Za nas koji se bavimo ovom vrstom bibliotečke djelatnosti znamo šta to znači. S obzirom da smo se u svom radu češće susretali sa publikacijama iz naše rane prošlosti kao i sa onim za koje kažemo da su naši savremenici, najveći dio vremena utrošen je u istraživačkom radu upravo u cilju postizanja maksimalne kompletnosti odabranog naslova. To je vjerovatno jedan od razloga da danas ne raspolažemo impozantnim brojem bibliografija o životu serijskih publikacija. Prisjećamo se bibliografije: Muhsina Rizvića: Bosanska vila, Borisa Ćorića: Nada, Seida Praše: Pregleda, Nade Milićević: Izraz, zatim bibliografije Treći program RS, Glasnika Zemaljskog muzeja, Naše škole i ne baš mnogih drugih.

Kad prilazimo izradi bibliografije određene serijske publikacije potrebno je da se upoznamo, da li se radi o tekucem ili o naslovu koji je prestao izlaziti. Ako je naslov prestao izlaziti tada smo u prednosti pod uslovom ako je on kompletan. U protivnom upuštamo se u "sizifov" posao. Međutim, ako se radi o "živom" naslovu tada je neophodno da se odlučimo na određeni vremenski period. Zatim treba da se odlučimo da li da radimo sveukupnu ili selektivnu bibliografiju. Ako se opredjelimo na selektivnu, tada treba da se odlučimo da li će ona biti: bibliografija jednog autora, bibliografija o jednom predmetu, bibliografija pjesničkih djela jednog ili više autora, bibliografija prozних radova, bibliografija jednog izdavača, jednog ili više autora, bibliografija određene štamparije, bibliografija likovnih priloga, bibliografija priloga stranih autora u našim publikacijama i sl.

Poseban problem bibliografu čini izrada bibliografija priloga objavljenih u štampi (novinama), naročito ako se radi o stranim već završenim naslovima. To ustvari predstavlja za bibliografa istraživački rad koji traži zavidno iskustvo, poznavanje kulturne prošlosti, savršenu koncentraciju i veliku upornost da bi rad doveo do kraja. Pri izradi ovakvih

bibliografija, poseban problem čini dešifrovanje pseudonima, inicijala i drugih skrivačica.

Ovdje bih napomenuo da sam tokom rada na izradi bibliografija vodio kartoteku pseudonima i drugih kriptonima i inicijala i na taj način prikupio preko 200 imena, ali nažalost ta kartoteka je izgorjela prilikom požara naše Biblioteke. Ovo napominjem našim mladim istraživačima koji će se posvetiti bibliotekarskom radu.

Ovom prilikom želimo da naglasimo da Nacionalna i univerzitetska biblioteka Bosne i Hercegovine pored brojnih podataka, kao centralna nacionalna, univerzitetska, naučna i matična biblioteka u RBiH ima poseban zadatak da izrađuje opštu bh bibliografiju i specijalne bibliografije. Ako se pri tom ima na umu da taj zadatak podrazumijeva ne samo izradu tekućih nego i retrospektivnih bibliografija tada vjerovatno nismo ni svjesni sa kakvim problemima ćemo se susretati.

Kada je riječ o bibliografskom radu u Bosni i Hercegovini, uopšte, tada ne možemo da se ne sjetimo Đorđa Pejanovića, pionira na tom polju djelatnost. Njegova Bibliografija štampe u BiH, a i knjige od 1945-1951, 1952. predstavljaju nezaobilazan priručnik svim onim koji se bave izradom bibliografija iz naše dalje prošlosti. Pomenućemo i kolegu Branka Čulića koji je kao bibliograf više toga sakupio nego što je objavio. Da se osvrnemo i na bibliografiju Ferdinanda Velca: Bibliografska građa o Bosni i Hercegovini (1488-1918). Ovu bibliografiju pominjemo stoga što je Velc u nju uvrstio sve ono što je našao, a odnosi se na Bosnu i Hercegovinu. Nije uvrstio samo knjige već i časopise, pa čak i priloge objavljene u serijskim publikacijama.

Kolege koji će se baviti bibliografskim radom, mogu se poslužiti već pomenutim bibliografijama, zatim Analima Leksikografskog zavoda, Katalogom periodičnih publikacija u bibliotekama Jugoslavije, Bibliografijom članaka i drugih priloga u Bibliografiji Jugoslavije, centralnim katalozima pri nacionalnim bibliotekama. Kada su knjige u pitanju tu su katalozi antikvarnih knjiga, katalozi izdavačkih kuća ili velikih biblioteka, pa bibliografije u časopisima i novinama.

Kada smo utvrdili šta nam je za naš rad potrebno, a isto u našoj biblioteci ne posjedujemo, pomaže nam služba međubibliotečke pozajmice. Ovim putem dobijamo knjigu ili kopiju članka objavljenog u serijskim publikacijama bilo da se radi o zahtjevu iz domaćih ili inostranih biblioteka. Na ovaj način moguće je relativno brzo dobiti bilo koju knjigu (ili fotokopiju) iz bilo koje biblioteke bez obzira kada i gdje je publikacija objavljena. Razvojem reprotelnike, kopija se može dobiti na mikrofilm, mikrofišu ili kserox kopiji. A razvojem telekomunikacijske tehnike ovaj rok može biti kraći ako se koristimo telefaxom.

Dalji rad u poslijeratnom periodu u RBiH vjerovatno će biti uslovljen prisustvom serijskih publikacija u našim bibliotekama koje su gotovo sve opustošene ili uništene u ovom ratu. Sigurno da niko nema sve, ali ipak je svaka biblioteka sačuvala bar ponešto iz naše kulturne prošlosti što nam daje mogućnost da, istina sa većim naporom, nastavimo rad na izradi svih vrsta bibliografija što se od nas s pravom očekuje.